

tot den koning der Ammonieten boden zendt: wat hebben ik en gij met elkander te doen, dat gij tot mij gekomen zijt om tegen mijn land te krijgen? In 2 Sam. 16:10, waar David tot Abisai, den broeder van Joab zegt: wat heb ik met u te doen, gij zonen van Zeruja? In 1 Kon. 17:18 waar de weduwe van Zarfath tot Elia zegt: Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen om mijn ongerechtigheid in gedachten te brengen en om mijn zoon te doden? In 2 Kon. 3:13: Maar Elia zeide tot den koning van Israël: wat heb ik met u te doen? Ga heen tot de profeten uws vaders en tot de profeten uwer moeder.

Uit al deze plaatsen blijkt, dat de uitdrukking gebruikt wordt, om iemand van het voornemen, dat hij heeft af te brengen of in de meening, die hij voorstaat te bestrijden. De Heere Jezus wijst in dit woord Maria dan ook heel scherp terug. Hij staat haar niet toe invloed te oefenen op Zijn Messiaansche werkzaamheid. Hier wordt weer iets openbaar van het zwaard, dat door Maria's ziel gaat (Luc. 2:34).

Jezus laat dan nog volgen de woorden: Mijne ure is nog niet gekomen. Hoe moeten we deze woorden opvatten? Men heeft het opgevat in den beperkten zin: „de ure om 't gevraagde wonder te verrichten". Maar de uitdrukking: „Zijne ure was nog niet gekomen" treffen we vaker aan in het Evangelie van Johannes. Zoo b.v. in hfdst. 7:30: Zij zochten Hem dan te grijpen, maar niemand sloeg de hand aan Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen. Zoo b.v. in hfdst. 8:20: En niemand greep Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen. En in hfdst. 13:1 lezen we: Jezus wetende, dat Zijne ure gekomen was, dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot den Vader. In hfdst. 12 vs 23: De ure is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden. Hfdst. 17:1: Vader, de ure is gekomen, verheerlijkt Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke.

„Van al deze uitspraken is Zijne ure die Zijner openbaring als Messias bepaaldelijk door Zijn dood en de daarna volgende verheerlijking.

De verwante uitdrukking Mijn tijd (7:6) heeft eveneens betrekking op Zijn openbaring als Messias, doch door Zijn koninklijken intocht in Jeruzalem.

Deze beteekenis treedt hier op den voorgrond. Jezus doet Maria, die ongeduldig verlangt Hem te treden van den troon te zien beklimmen, verstaan, dat de ure, waarop Hij de koninklijke, Messiaansche heerschappij aanvaardt, nog niet geslagen is. In de hoofdstad, Jeruzalem, in Zijn paleis, den tempel, en niet in den familiekring, moest Zijn plechtige openbaring als Messias plaats hebben⁹⁾.

Jezus wijst derhalve Maria's verzoek, om zich als den Messias te openbaren, af. Zijn tijden en gelegenheden worden niet door de menschen, maar door den Heere bepaald.

Toch heeft het Woord, dat Jezus tot Maria gesproken heeft, haar niet geheel afgeschrikt. Zij blijft er van uitgaan, dat in deze situatie Jezus helpen zal. Daarom zegt ze tot de dienaren: Zoo wat Hij ulieden zal zeggen, doet dat. En in haar geloof in den Heere Christus wordt zij niet beschaamd. Inderdaad heeft Hij op de brulloft te Kana Zijn heerlijkheid geopenbaard.

Er is gezegd: „Maria kreeg dan toch haar zin, al werd haar geloof even door Jezus op de proef gesteld, of ze wel wachten kon, ja zonder Maria's medewerking ging het eigenlijk niet, want zij was het, die tot de huisdienaren eerst bevel moest geven om Jezus te gehoorzamen, als Hij wat zou gebieden"¹⁰⁾.

Baarslag zegt hiervan: „Wat er gebeurde: een groot wonder, maar dat heel in 't verborgen geschiedde; waarvan alleen de zes discipelen wisten: „en Zijn discipelen geloofden in Hem". Wat er niet gebeurde: een geweldig, opzienbarend voor aller oog voltrokken „Messiaswonder", waarmee deze Zoon, omtrent Wien Maria zooveel profetische woorden „bewaarde in haar

⁹⁾ Godet, a.w. I, p. 215.

¹⁰⁾ Baarslag, a.w. XVIII, p. 115.

hart" (Luc. 2:19) ineens uit het duister en de verborgenheid voor het volle licht zou treden en aller harten als door tooverslag zou winnen"¹¹⁾.

Wij mogen in deze geschiedenis op het voldoen van Maria's verzoek niet te veel nadruk leggen. Want: 1e. heeft de Heiland Maria zeer scherp teruggewezen en 2e. is de vrucht van dit wonder, dat Zijn discipelen in Hem gelooven. Enkele van die discipelen hadden eerst tot den kring van Johannes behoord. Zij waren in Jezus' gevolg getreden. Dat was een heele overgang. In Johannes' leven kwam uit, dat de mensch door de zonde alles had verbeurd. Maar Jezus gaat het volle leven in. Hij komt, etende en drinkende (Matth. 11:19).

In dit eerste teken komt uit, wat Jezus eenmaal brengen zal, de vreugde van het Messiaansche rijk, waarvan de wijn het symbool is.

Maar die heerlijkheid van het Messiaansche rijk komt slechts in den weg van het lijden, van de ure van Christus.

Van dien lijdensweg zag Maria niets. Daarom moet Christus haar op haar plaats zetten. Christus doet geen daden op zichzelf. Alles staat in het verband met het ééne groote verlossingswerk, dat Hij doet.

De plaats, die aan Maria wordt gegeven in de Roomsche leer, draagt datzelfde karakter als dit aforistisch verzoek van Maria: „zij hebben geen wijn". Gemist wordt hierin de groote lijn van het verlossingswerk Gods.

Enmatil.

K. MEIMA.

¹¹⁾ A.w., XVIII, p. 115.

**** Juiste voorlichting (inzake Zach. 3:6, 7)**

Prof. Dr J. Ridderbos meent, dat in mijn artikel (3 Februari): „Aan wie de eed?" aangaande hem door mij onjuiste voorlichting is gegeven. Ik heb in dat artikel aangehaald zijn uitspraak (Korte Verklaring op Zach. 3:6, 7), volgens welke aan Jozua een belofte gedaan wordt, verbonden aan een conditie.

Natuurlijk wordt dat niet ontkend; maar als ik nu opmerkte, dat deze opvatting van den schrijver nog uit zijn „goeden tijd" was, dan wordt mij tegengevoerd; pardon, ik heb ook later tegen dat zinnetje nooit bezwaar behoeven te hebben, want ik heb nooit ontkend, dat in het genadeverbond in een of anderen zin van condities wordt gesproken, en kan gesproken worden. Men kan van condities spreken, „maar altijd in een zeer bepaalde en beperkte zin".

Aldus prof. Ridderbos. En als ik nu in mijn artikel van 3 Febr. daaraan geen aandacht geef, dan „doe ik alsof" (i. we zullen daar maar weer geen kwestie van maken, al kon het), dan „doe ik, alsof ik niets hoor", meent hij.

Nu geef ik graag toe, dat ik lang niet alle artikelen van prof. Ridderbos over het verbond gelezen heb. De stof interesseert me maar matig, als ik me realiseer, dat bepaalde FORMULES in 1944 zijn gehanteerd als goddelijke waarheden, waaraan elke ambtsdrager volkomen conform moest zijn in alles; en als ik aan dien zoo boezen handel denk, word ik altijd, ook nu nog, een beetje moe van alle geschrijf, dat zich verliest in mogelijke achtergronden, en dan mogelijke achtergronden van die formules. Lieve menschen, ik kan over elke formule ook wel een paar jaar gaan schrijven, onder meer dan één aspect. Dat kan ieder, die een beetje heeft gestudeerd. Ik kan b.v. die formule van 1905-1942-1944, om nu maar bij één van de vele te blijven staan, bespreken onder de aspecten van:

- a) de verbonds-theorie,
- b) de kerk-theorie,
- c) de doops-theorie,
- d) de ken-theorie,
- e) de revelatie-theorie,
- f) de „Gods-waarachtigheids"-theorie,
- g) de regel-uitzonderingen-theorie,
- h) de probabilisme-theorie,

- i) de relatie-Oud-Nieuw-Testament-theorie,
- j) de kinderbejegenings-theorie,
- k) de kenmerken-theorie,
- l) de puberteits-theorie,
- m) de individu-gemeenschap-theorie,
- n) de practische-sylogismen-theorie,
- o) de theoretisch-sylogismen-theorie,
- p) de belofte-voorspellings-theorie,
- q) de wedergeboorte-theorie,
- r) de potentie-actus-theorie,
- s) de sleutelmachts-theorie,
- t) de stop-dan-wel-non-stop-mogelijkheid-in-onderstel-lingen-acten-theorie,
- u) de „staat"-en-„stand"-theorie,
- v) de zichtbaar-onzichtbaar-theorie,
- w) de inwendig-uitwendig-theorie,
- x) de heiligheds-heiligings-theorie,
- y) de hypothese-theorie,
- z) de privé-dan-wel-publieke-zielszorg-theorie,
- aa) de zelfbeproeuvings-theorie,
- bb) de zelf-analyse-theorie,
- cc), dd), ee), enzovoort, alle mogelijke andere theorie.

Geen grapje, al denkt iemand dat. Prof. Ridderbos is toch zeker niet doof geweest, toen ik, tot vervelens toe, opmerkte: menschen, laat je niet er toe brengen, van het fijne puntje af te gaan: geen dogmatiek — daar doe ik zelf wat aan — interesseert mij in die synodale handelingen, maar de blinding aan formules. Die theorieën, daar lees ik, als ik tijd en lust heb, vakmensen over. Prof. Ridderbos is vakman voor exegete O.T. en aanverwante vakken. Als dogmatisch geïnteresseerde wil ik ook hem lezen, maar — dan moet hij me eerst overtuigen, dat „vakmensen" als Ursinus, die van hem verschilt, en al die andere vakmensen, die ik nog onlangs tegen dr. J. Hoek aanhaalde, als ze de „ontwikkeling" (i) van 1944 hadden beleefd, en hun boeken in 1944 hadden gehandhaafd, van den Heere niet mogen preeken; in heel de wereld niet, het zou als al onze dominees (nietwaar, feiten zijn toch feiten?), volgens dr. J. Ridderbos nergens in de wereld mogen preeken; want als ze het bij hem niet mogen, dan mogen ze het elders ook niet; waarom anders zou de Heere bevelden, hem ambteloos weg te zenden? Ik zou het oogenblik zegenen, waarop een nieuwe Ursinus in „mijn" kerk opstond (al construeert hij menig ding anders dan ik, en verder nog veel meer anders dan 1905-42-44).

Ik heb dus, dat geef ik toe, niet alles gelezen, na 1944, wat prof. Ridderbos over het verbond schreef. Ik schaam me deswege niet, want ik heb nog nooit gemerkt, dat hij op de argumenten, die ik hem gaf, direct dan wel zijdelings (b.v. over het hoofd van dr. J. Hoek heen) met zoo veel geduld is ingegaan, dat ik minder grond zou hebben dan hij om te zeggen, dat de opponent „doet, alsof hij niets hoort". „Grond" of anders aanleiding.

Maar nu de hoofdzak.

Ik geloof nog altijd, dat citaat van prof. Ridderbos uit die Korte Verklaring te moeten zien als citaat uit zijn betere tijd, den tijd vóór de uitwerpsingsdaad.

Prof. Ridderbos zegt: de moederbelofte was niet voorwaardelijk.

Neen, het voorspellingskarakter, dat ze had, maakte haar, om met Ursinus te spreken „kategoriaal". Evenals b.v. de belofte, dat de aarde niet meer door water zal vergaan (als in den zondvloed). Maar de individuen, tot wie de moederbelofte kwam, en verder kwam? Onderstelde die belofte soms Adams geloof, toen hij ze kreeg? Of — werd zijn geloof gewerkt door de belofte, ook deze?

Daar zitten we weer midden in de kwestie van de onderstelde wedergeboorte, én van de middelste dan wel onmiddellijke wedergeboorte (theorie, nummer ff, gg, hh, etc., etc.).

Prof. Ridderbos zegt onmiddellijk daarna: God gaf aan Abraham, den geloovigen Abraham, de belofte van Gen. 15:1. Zij was dan ook niet voorwaardelijk, meent hij.

Voorzover hij een voorspelling (Abrahams aparte positie in den bondskring betreffende) daarin lezen mag, heeft hij gelijk. Met Abraham sprak God anders dan met ons.

Maar waarom zegt prof. Ridderbos, zoo met nadruk: den geloovigen Abraham, en niet: den geloovigen Adam? Is Adam nu geloovig geworden DOOR de belofte, ja, of neen? Was dit evangelie kracht der wedergeboorte, ja of neen?

En wat Abraham betreft: ik geloof ook, dat hij al geloovig was, toen God hem die belofte gaf uit Gen. 15:1: hem was te voren al zoo veel gezegd en beloofd.

Op verstrooidenreis

„Import" was het scheldwoord waarmee de vrijmaking in Indië door velen werd afgedaan. Alsof import zelf een slechte zaak is. Is het evangelie soms overal geen „import" van boven, terwijl afwijking van het evangelie onder inheemsche Christenen vrijwel overal import is, en wel van beneden?

De beide militairen, waarover ik het vorige maal had, woonden aanvankelijk de diensten bij van de Protestantse Gemeente te Menado.

Zij meenden aanvankelijk in die gemeente de kerk van Christus te moeten zien, hoezeer ook gedefor-meerd. Maar al spoedig kwamen ze tot een ander inzicht. Al veel eerder immers was die gemeenschap tot reformatie opgeroepen, maar had zij aan dien oproep geen gehoor gegeven. Dus staakten zij al spoedig hun bezoeken aan de diensten van deze gemeenschap. In den kring van synodalen verkeerden zij daarna. Op hun beurt werden ook zij uitgenodigd in de bijeenkomsten van dien kring een preek te lezen. Maar ook in de practijk bleek spoedig, dat men niet waarlijk één was. Toen br Kappinga eens een preek las van ds Drost van Loppersum, die zonder onnoodige

scherpte toch duidelijk tegen den Wereldraad van kerken en het vals oecumenisch drijven van dezen tijd was gericht, werd achter den rug van broeder Kappinga om ergernis over den inhoud van deze preek geuit. Hem en zijn collega, broeder C. Maan, werd gesuggereerd voortaan alleen preeken van synodalist-len te lezen. Daarop zijn die broeders gelukkig niet ingegaan. Zij zouden in het vervolg ook preeken lezen, waarin de zaak der vrijmaking onomwonden wordt gesteld. Hoe het verder gegaan is weet ik niet. Maar als die broeders zich aan hun voornemen gehouden hebben weet ik wel hoe het afgevoelen is.

Aan beide genoemde broeders heb ik midden in de week Woord en sacrament bediend. We hebben ons daarbij laten leiden door de belofte van Mattheus 18:19, 20. Helaas heeft mijn gastvrouw, de eerder genoemde onderwijzeres, geen deel genomen aan dezen dienst, en later berichtte zij mij, dat zij zich gevoegd had bij de synodalistische gemeenschap van Soerabaja. Een betrekkelijk groot percentage van onze menschen heeft zich op die manier vrijwillig beroofd van den grooten zegen die in Indië het trouw blijven zelf reeds was. Niemand die niet in de rimboe geweest is, kan intusschen verstaan hoe groot de verzoeking is om overstag te gaan. Als ik zelf met onze mat-schen midden in de eenzaamheid van een verstrooidenpost verkeerde, heeft me altijd zwaar gewogen de vraag

of ik geen lasten oplegde, die te zwaar waren om te dragen. Confrontatie met mijn ambtsopdracht in het Woord gegeven, maakte het vinden van het antwoord steeds weer licht. Ook in de verstrooiing maken we het ons alléén maar „moelijk", door van het Woord af te gaan en den daar gewezen weg om „omstandigheden" onbegaanbaar te verklaren. Maar wie er ook ginds op wandelen wilde, sommigen zelfs geheel alleen, anderen met nog twee of drie, gewaagden van den grooten zegen, die daarin ligt, en zij spraken daarvan heusch niet alleen onder den onmiddellijken indruk van een pas gehoorde preek of een juist ge-vierd avondmaal. Neen, ook later kreeg ik soortgelijke verzekeringen in brieven te lezen, nadat ik zelf allang weer hoog en droeg in Batavia zat, of inmiddels een andere verstrooidenreis begonnen was naar andere oorden.

De synodalistische kring te Menado had besloten mij dadelijk na aankomst uit te noodigen voor het houden van een praatavond. Was ook ik geen „protestantsch" dominee? Derhalve zou ik gaarne aanvaard worden als gast-geestelijke verzorger, gelijk het Concertgebouw-orkest soms zijn gastdirigent heeft. Er was echter een beperkende bepaling bij de uitnoodiging gevoegd: er mocht niet worden gepraat over de „vrijmaking in Indië". Ik heb toen dadelijk gezegd, dat deze uitnoodiging voor mij onaanvaard-

Maar ik ander, ge-reeds te v-beloofte ook-baring als-lofte, moe-spelling on-schillig of-zegging as-Er is b.v.,speld, dat-zullen zijn-men mag,kinderen-afvallen.

En nu-derbos za-of van-spreekt, e-lang kun-voorwaar-

We heb-Integende-redeceer-dat men r-

Maar ik-rein voor-lang niet-collega's t-tenden dr-Hij heeft-puntname-ren zin: n-Maar als

„Het-lichting-dero nu-fieke du-noeg.....bond en-het oit-uitverko-Waarop-sproken-welke n-vangen,-het Gods-hij het p-en dat e-In dezes-ten stul-gesprok-uitverko

Dat is d-Ridderbos-Nu, als-of dat, da-Wil prof-die belot

In de i-bouden, v-verdient,Verband-zelf een-sonder da-den dag v-op socia-categorie-pelijke w-leeraren i-In één d-speciaal i-men zich-groep als-voor het-treft de t

baar was-spreking-en voor-voorzitter-Voor een- worden g-alle leden-avond me-leden gaf-het oude-docraten-voor wat-beeren in-synodale-wel in hu-zetten tog-rust vers-zwijgen o-als van C-„Indische-geen uits-bleken du-Men is-deze „roe-Maar voc-daardoor-Zoosls

Maar ik geloof niet, dat, hetzij Abraham, hetzij een ander, geloovig kan zijn aan een nieuwe, iets aan het reeds te voren gezegde toevoegende belofte, vóórdat die belofte ook GEZEED is. In elke (ingeval van aparte openbaring als aan de patriarchen) gegeven voorspellingsbelofte, moet men dan ook onderscheiden tusschen de voorspelling omtrent wat zeker en gewis gebeuren zal, onverschillig of men geloof, dan wel niet geloof, en de toezegging aan de door de belofte angesproken individuen. Er is b.v. voorspeld, dat er altijd een kerk zal zijn. Voorspeld, dat dus tot het eind der dagen er geloovige ouders zullen zijn, wier kinderen, wier zaad God zijn zaad noemen mag. Beteekent dat nu ook, dat alle gedoopten zeker kinderen zullen krijgen? Dat hun kinderen niet zullen afvallen? Immers neen?

En nu het puntje, waar alles op vast zit: prof. Ridderbos zal, zolang hij van „inwendig-uitwendig” verbond, of van „specifiek-niet-specifiek” binnen het verbond spreekt, en nu ben ik geen tweede hatelijk, zijn leven lang kunnen zegen: maar ik, ik spreek toch ook van voorwaarden, en van elischen, wat dacht u wel?

We hebben ons daarvoor dan ook nooit doof gehouden. Integendeel, we hebben juist geklaagd, dat daarom zijn redeneering zóó vermoedend is (en het nu wel MOET zijn), dat men met de lectuur maar ophoudt.

Maar ik heb te maken, niet met den op dogmatisch terrein voor Kuyper, en desnoeds dan tégen zijn toch nog lang niet uitgepraate en goed gereformeerde voormalige collega's tot den duren prijs van kerkscheuring toe vechtenden der Ridderbos, maar met den Ridderbos van 1944. Hij heeft ook toen — nog eens, het hangt met zijn standpunt samen — in-en-uit-geredeneerd. Conditie? In zekeren zin: neen. In zekeren zin: ja.

Maar als het erop aankwam, zei hij het zóó:

„Het specifieke van het verbond wordt door de Toelichting in iets anders gezocht”. „Wanneer dit andere nu 'onvoorwaardelijk' wordt genoemd (dat specifieke dus, K. S.), is de bedoeling hiervan duidelijk genoeg. In verbond en sacrament (let op, let op: verbond en sacrament, K. S.) zegt God (zegt God, hebt u het ooit Hem hooren zeggen in kerktaal?, K. S.) tot den uitverkorene of geloovige: Ik ben nu God voor eeuwig”. Waarop dan volgt: „Hier staat vast, dat de angesprokene (let op: angesprokene; wanneer?, waar?, op welke manier angesproken?, K. S.) het heil zal ontvangen, ja in beginsel (hoe kan dat, K. S.) tegelijk met het Godswoord (tegelijk! wás hij nu al geloovig, of wérd hij het prompt op dat moment?) reeds ontvangen heeft, en dat dit niet meer afhankelijk is van eenige conditie. In dezen zin heeft de Toelichting (dat synodaal geworden stuk, dat overigens op dit punt grandioos mis is) gesproken van de onvoorwaardelijke heilsbelofte aan de uitverkorenen”. (Praeadv. 53).

Dat is dus het specifieke van het verbond volgens prof. Ridderbos.

Nu, als wij zeggen: het verbond is volgens prof. R. dit of dat, dan bedoelen wij: dat specifieke.

Wij prof. Ridderbos ons nu eens zeggen: die belofte van God aan Adam, aan Abraham, EN OOK

AAN JOZUA (Zach. 3), was die nu specifiek of niet?

Ik zeg dan: ja zeker.

En ik zeg ook: prof. Ridderbos, in zijn goelen tijd, sprak inzake Jozua van een conditie.

En ik wou niet graag, dat we gelooven moesten, dat Jozua, toen die geweldige belofte tot hem kwam, zoo'n beetje geleken heeft op dien man van D. E. C. onlangs: het specifieke, 't vleesch, dat eet ik op, en het niet specifieke (de graatjes, met condities), die gool ik weg.

Trouwens, prof. Ridderbos schreef, Kerkisch. 7, dat het verbond tot stand komt (!) doordat de Geest Gods de wet in ons binnenste schrijft, m.a.w. het hart vernieuwt. Dat is dan toch zeker ook het specifieke van het verbond? Het eenige dus, dat den verbondsnaam eigenlijk verdient? Maar dan staat het er wéér: het verbond komt tot stand daar, waar het beloofde goed, zooals het hier dan verengd wordt (ongelooflijk verengd) tot stand gekomen is, m.a.w. condities zijn in het eigenlijke verbond van de baan.

Conclusie: ik heb, naar beste weten, prof. Ridderbos goed weergegeven, gaf juiste voorlichting, herinnerde hem bovendien — wat voor zijn kerkgenooten, en voor de mijne, en mezelf, hard noodig is — aan de dagen van zijn kerk-scheurende blinding, en geloof, dat zijn dogmatiek op dit punt hopeloos in de knoop zit.

Dat vind ik niet erg.

Maar erg is, dat hij heeft durven binden, en wegdoen, en nu nog klaagt, dat we hem niet van condities zagen spreken in den goeden tijd. Ik kan die belofte des Heeren aan Jozua uit Zach. 3 niet meer van „volle” waarde achten op het standpunt-prof. Ridderbos, als ze n.l. conditioneel is, in denzelfden zin, waarin de Ridderbos-van-1944 sprak van conditioneel. Ik geloof, dat hij in zijn goele dagen van die ellendige in-en-uit-redeneerdert, dat fatale gevolg van een zich bindend-opleggend dogmatisme, nog zoo geen last had. Tenzij „in kiem”.

K. S.

* * Proceskosten studentencorps

Ook na ons „stopsein” kwam er nog een nieuwe bijdrage. Ditmaal van studenten voor studenten. De „vrijgemaakte” studenten te Groningen en Delft hebben f 33 gezonden voor de proceskosten. Ik geloof, dat ook deze gift bijzonder op prijs zal gesteld worden.

Hartelijk dank.

K. SCHILDER.

Er zijn nog een paar giften binnengekomen: f 10 door bemiddeling van Prof. Jager en f 10, mij overhandigd door amice Postma met de mededeeling: „opbrengst collecte, bij verloving Loppersum-Meppel”.

Onzen hartelijken dank, — dien Prof. Schilder reeds overbracht voor alle ontvangen steun — ook voor deze L. DOUW.

Quaestor h.t.

P.S. Mag ik er, namens den administrateur van den „Almanak-1950” — amice Z. G. v. Oene — op aandringen, dat zij, die een Almanak-1950 ontvingen en dezen nog niet betaalden, dit zoo spoedig mogelijk doen, door f 4.50 te storten op de girorekening (no. 125416) van den Quaestor van ons Corps, Broederweg 6, Kampen. Door dit te doen bespaart U ons moeite en kosten.

L. D.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Verband en Verbond (III)

In de inleiding, die ik een vorig maal voor u mocht houden, werd reeds toegelicht, dat het alle aanbeveling verdient, het Gereformeerd Sociaal en Economisch Verband toegankelijk te stellen voor allen, die, hetzij zelf een maatschappelijke positie bekleeden, hetzij, zonder dat dit het geval is, actieve belangstelling aan den dag willen leggen voor de behandeling der vragen op sociaal en economisch gebied. Bij deze laatste categorie hebben wij speciaal het oog op wetenschappelijke werkers, waaronder ook onze kerkelijke hoogleeraren en heeren predikanten, alsook de studenten. In één der vergaderingen van het V.C. is dit punt nog speciaal aan de orde geweest. Algemeen vereenigde men zich daarbij in het oordeel, dat ook deze laatste groep als volwaardig lid zou kunnen toetreden en dat voor het lidmaatschap van het Verband, wat dat betreft de begrenzing zoo ruim diende te worden gesteld,

als zich verdraagt met reële belangstelling. In deze V.C.-vergadering werd ook nog besloten, aan u kenbaar te maken, dat het V.C. het wenschelijk achtte, zulks in overeenstemming met van verschillende kant gegeven aanbevelingen in deze richting, dat, wanneer uwe vergadering straks in de middagbijeenkomst, naar verwacht wordt, zal overgaan tot het verkiezen van een bestuur, daarbij dan zooveel mogelijk rekening zal worden gehouden met een paritaire samenstelling wat betreft het aantal leden, die als werkgever of als werknemer (om dezen niet geheel juist onderscheiden, maar toch moeilijk door een beteren te vervangen en voor een ieder overigens wel begrijpelijken term te gebruiken) een maatschappelijke positie bekleeden.

De resultaten van het studiewerk van het Verband zullen zoowel in plaatselijk als regionaal en ook landelijk te beleggen vergaderingen aan de orde kunnen

komen. Naar wij meenen te weten, bestaat er in twee plaatsen, Berkel en Groningen, reeds zulk een onderling plaatselijk contact tusschen hen, die zich als lid voor het Verband hebben opgegeven. Dit voorbeeld moge ook elders navolging vinden.

Ter afsluiting van de toelichting op den opzet van ons Verband rest mij nog u verslag uit te brengen van de bespreking, die twee leden van het V.C. in opdracht daarvan hebben gevoerd met twee belangstellenden, die zich voor het Verband hadden aangemeld en van wie gebleken was, dat zij niet in kerkelijke eenheid leefden met de initiatiefnemers.

Zooals in de vorige vergadering van de zijde der initiatiefnemers reeds was opgemerkt en toen algemeen bijval had gevonden in de vergadering, werd het noodig geoordeeld, met het oog op het feit, dat de kerkelijke scheiding haar ontstaan had gevonden in het voltrekken van kerkelijke vonnissen, op grond van zeer zware, gestelde overtredingen, alsook door een buiten het verband plaatsen van een Gereformeerde kerk, waarbij een breuk in de ethische verhoudingen was ontstaan, dat, alvorens wij elkander, als leden van het Verband in volle rechten, zouden kunnen aanvaarden, op den gemeenschappelijk gestelden en aanvaarden grondslag, die ook impliceert de ongebroken beleving van de gemeenschap der heiligen, welke wij immers als onze roeping belijden, er vooraf diende te komen een opheldering ten aanzien van de positie over en weer, in de hoop, dat het mogelijk zou zijn, deze ethische verhoudingen op te heffen, en aldus den weg vrij te maken voor den arbeid, die gemeenschappelijk als noodzakelijk werd erkend.

Op 31 October 1950 had ten huize van den heer Jac. G. van Oord, die samen met ondergeteekende de commissie voor samenspreking van het V.C. vormde, een ontmoeting met de beide heeren plaats. In dit onderhoud, dat om 8 uur begon en tot het middernachtelijk uur duurde, stelden wij onze bezwaren aan de orde. Aan het eind van het gesprek verklaarden beide heeren, dat zij erkentelijk waren voor de correcte en vriendschappelijke wijze, waarop zij waren ontvangen en de besprekingen met hen waren gevoerd. Van onzen kant konden wij eveneens verklaren, dat, al waren zeer ernstige bezwaren door ons aan de orde gesteld, het ons verheugde, dat de discussie op zulk een waardige wijze kon worden gehouden. Aangezien, zooals in onze uitnodiging lag opgesloten, het initiatief aan onzen kant had berust, en wel bleek, dat de beide heeren niet hadden verwacht, dat hun zulke zaken zouden worden voorgehouden als door ons was gedaan, merkten wij van onze zijde nadrukkelijk op, dat het allerminst onze bedoeling was, een zekeren overmatigen druk op hen te leggen, of hen te overrompelen, zoodat wij overeenkwamen, dat, waar wij, zooals één der beide heeren het uitdrukte „hun veel te denken hadden gegeven”, zij beiden dit alles nog eens rustig zouden overdenken. Daarna zouden wij ten huize van één hunner elkander opnieuw ontmoeten. Op den datum, dien wij ons voor dit onderhoud hadden genoteerd, troffen wij op het opgegeven adres alléén één der beide heeren in diens woning aan. Het bleek, dat zij een anderen datum hadden genoteerd. Een kort gesprek volgde, waarbij wij vernamen, dat de beide heeren bezig waren aan de opstelling van een memorandum over de met ons beoogde samenwerking en over de wijze, waarop 't werk aangevat zou kunnen worden. Heengaande overlegden de heer Van Oord en ondergeteekende, dat de gedachte van zulk een schriftelijk stuk inderdaad een goed en nuttig ding zou kunnen zijn, opdat dit zoo noodig ook ons verslag aan Uwe vergadering zou kunnen vergemakkelijken en vereenvoudigen. Op grond van deze overwegingen stelden wij van onzen kant ook een brief op aan de beide Heeren, waarin nog eens een zakelijke samenvatting werd gegeven van die punten, welke in onze eerste bespreking aan de orde waren geweest. Deze brief werd vervolgens verzonden. Na vooraf nog een telegram te hebben ontvangen, om

waren om te opdracht in het het antwoord ing maken we an het Woord en „omstandig- ar wie er ook lfs geheel al- ewaagden van n zij spraken onmiddellijken een juist ge- ik soortgelijke ik zelf allang inmiddels een naar andere

had besloten ligen voor het ik geen „pro- k gaarne aan- ger, gelijk het dirigent heeft- ng bij de uit- worden gepraat e toen dadelijk ij onaanvaard-

baar was. Immers diende juist dit onderwerp de bespreking te beheerschen, zouden we niet met elkander en voor Gods aangezicht schuilevinkje spelen. De voorzitter van den kring was het daarin met me eens. Voor een gewijzigde uitnodiging kon echter niet meer worden gezorgd. Ik stelde hem toen voor individueel alle leden van den kring uit te noodigen tot een praat-avond met mij. Dat is gebeurd en een zevental kring-leden gaf aan de invitatie gehoor. Het bleek echter het oude liedje: bij doorpraten komen de echte synodocraten ook als zoodanig voor den dag, blijven staan voor wat hun synoden hebben misdaan, maar probeeren in Indië vooral aan de consequenties van deze synodale daden te ontkomen. Zij willen vrijgemaakten wel in hun kring accepteren, mits deze zich niet verzetten tegen hun syncretistisch streven. Men wil zich rust verschaffen door een algemeene taktiek van: zwijgen over netelige kwesties. Zoo werd immers ook als van God gewild parool uitgegeven: zwijg over de „Indische Kwestie, van Godswege zijn we geroepen geen uitspraak te doen”. Maar zulke „roepingen” bleken duidelijk genoeg gedictieerd door het eigen hart.

Men is er wel in geslaagd door het opvolgen van deze „roepingen” de menschen bij elkaar te houden. Maar voor werkelijk profetischen arbeid had men daardoor zichzelf ontmand.

Zooals gezegd vormde de arbeid te Menado een on-

derbreking van dien te Makassar. De terugreis naar Makassar liep gevaar door zoodanige vertraging te worden getroffen, dat alle afspraken daar gemaakt niet zouden kunnen worden gehouden. We waren op den morgen van het vertrek weer bar vroeg present. Het was verschrikkelijk weer. Zelf mocht ik meereiden met den agent van de K.L.M. ter plaatse, die voor den goeden gang van zaken op het vliegveld verantwoordelijk is. In den stroomenden regen namen we den kilometers langen ongeplaveiden weg naar het eenvoudige stationsgebouw. Prompt om zeven uur hoorden we geronk van vliegtuigmotoren. De machine die ons naar Makassar zou vliegen was anderhalf uur te voren van het eilandje Morothai zijn dagschema begonnen af te werken. Boven het vliegveld van Menado ontbrak echter alle grondzicht boven een hoogte van honderd meter. En rondom het vliegveld verraaderlijke bergwanden. De radiomast was door atmosferische storingen onbetrouwbaar, en radar is er op een vliegveld in de buitengewesten al helemaal niet. Het toestel keerde dan ook terug naar zijn punt van uitgang: Morothai, en liet dat aan het vliegveld via de radio weten. Er was ook geen kijk op, dat het weer binnen enkele uren zou opknappen en aangezien het vliegtuig volgens zijn dagschema nog naar Batavia moest was de kans groot, dat de tocht vier en twintig uur zou worden uitgesteld. Inderdaad kondigde de

stationchef ons dit aan, en we keerden na enkele uren terug, den langen weg af naar Menado. Onderweg hadden we elkaar al op zitten warmen: je zult beleven, dat we in Menado weer bericht hebben, dat de tocht tóch doorgaat.

Voor alle zekerheid gingen we dan ook maar mee naar het kantoor van de K.L.M., en jawel hoor: er werd ons prompt gemeld, dat het vliegtuig uit Morothai zoo juist was geland (het was inmiddels half elf geworden). Dus maar weer terug naar het vliegveld, en daar stond de machine al op zijn nieuwen last te wachten. Met vier uur vertraging stegen we eindelijk op, en na een reis door veel slecht weer kwamen we behouden te Makassar aan. Toen was ook het einde van de verstrooidereis in 't zicht. Op 15 Maart werd het vliegtuig beklommen, dat mij na een voorspoedige reis 's avonds om half zeven weer te Batavia op den beganen grond afleverde. Afgehaald door vrouw en kinderen en door luitenant van Bolhuis, die voor vervoer had gezorgd, keerde ik na een afwezigheid van ruim zes weken weer in den kring van gezin en gemeente terug. Ik was heel wat ambtelijke en andere ervaringen rijker geworden.

J. P. v. d. STOEL Jr.

